

Районний архів як джерело історії

Документи, що зберігаються в архівному відділі Чугуївської районної державної адміністрації Харківської області, охоплюють період 1943-2020 років. Вони відображають не тільки далеке минуле, а й новітню історію. Ці документи свідчать про те, як утворювались, діяли та розвивались установи, підприємства та організації Чугуївського району. В архівних фондах містяться відомості про організацію діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, управління культурним та господарським будівництвом, забезпечення дотримання прав громадян, проведення виборів тощо.

У 1943 році виконавчі комітети місцевих рад відновили свою діяльність після визволення від нацистських загарбників. Гортаючи аркуші справ, з часу створення яких минуло понад 70 років, зокрема протоколи засідань виконавчих комітетів, уявляєш, як промовляє той чи інший доповідач. На порядку денному стояли актуальні для мешканців сіл та селищ питання, серед яких — проведення сільськогосподарських робіт, санітарний стан населених пунктів, розгляд звернень громадян тощо. Місцевими радами вирі-

шувалися такі питання, як будівництво об'єктів господарства, відновлення поштового зв'язку, відвідування занять у школах учнями та багато інших. Збереглися звіти про віковий склад населення. Так, на 1.12.1943 у Зарожненській сільській раді перебувало на обліку 1736 осіб, на 27.02.1945 у Малинівській селищній раді — 7848 осіб та на 1.01.1948 у Коробочкинській сільській раді — 3633 особи.

В архівному фонді виконавчого комітету Чугуївської районної ради народних депутатів зберігаються довідки про перевірки сільських та селищних рад. Так, за 1982 рік кращими було визнано Чкаловську селищну та Старогнилицьку сільську ради. У 1980 році було обрано 145 депутатів районної ради (72 чоловіки та 73 жінки), з них: до 24 років (включно) — 18, 25-39 років — 63. До сільських рад 17-го скликання було обрано 609 депутатів та селищних — 487.

До завдань райвиконкому належало забезпечення неухильного виконання повноважень та обов'язків виконкома сільських, селищних та міської рад. Наприклад, на 27.06.1977 їх було 25. Наприкінці 1979 року було прийнято рішення щодо віднесення міста Чугуєва у підпорядкування Харківської обласної

ради народних депутатів. До Чугуївського району тривалий час входила і територія нинішнього Печенізького району.

В архівному фонді фінансово-го відділу Чугуївської районної ради народних депутатів, зокрема, містяться відомості про реєстрацію у 1944 році 12 нових організацій та підприємств. Також 25 жовтня 1952 року здійснено державну реєстрацію Чугуївського бюро технічної інвентаризації, предметом діяльності якого було проведення оціночних та інвентаризаційних робіт у населених пунктах.

Документи в архівному фонді відділу народної освіти виконавчого комітету Чугуївської районної ради народних депутатів містять відомості про те, що на початок 1969/70 навчального року до складу установ освіти району входили 53 заклади із 613 класами, в яких навчалися 16303 учні.

В управлінні відділу культури виконавчого комітету Чугуївської районної ради на 1.05.1974 було 32 Будинки культури та клуби, а також 36 бібліотек.

Документи про стан та розвиток сільського господарства зосереджені в архівному фонді управління сільського господарства виконкому Чугуївської районної ради народних депутатів.

У 1966 році у його складі було утворено групу капітального будівництва. У цьому фонді представлено документи про відведення земель під будівництво об'єктів господарства, установ тощо, серед яких — для будівництва радіотелескопу та другої нитки водоводу «Кочеток-Харків». Згідно зі звітами про наявність та розподіл земельного фонду за категоріями земель, землекористувачів та угіддями станом на 1.11.1963 загальна площа земель всіх категорій становила 207576 га, а на 1.01.1980 — 162001 га. У заключному звіті управління про врожай сільськогосподарських культур у 1984 році зазначено, що фактичний збір з 1 га склав 19,5 ц, а з усієї площі — 362421 ц. У фонді зберігається акт про завершення підключення до державних електричних мереж Чугуївського району Харківської області, згідно з яким на 1.01.1967 до них підключено 8 колгоспів (100%), 14 радгоспів (100%), 16 інших сільськогосподарських підприємств та організацій (100%), 740 тваринницьких та інших виробничих приміщень (100%) та 28159 будинків (квартир) (98,85%). Споживання електроенергії підприємствами та організаціями Чугуївського

району у 1966 році становило 19145 кВт/год.

Значну кількість архівних фондів становлять документи радгоспів, колгоспів та сільськогосподарських артілей. У них зосереджено такі документи: агрономічні звіти, відомості про розвиток тваринництва, плани розвитку господарств, державні акти на користування землею та інші.

Період незалежності України представлений у фондах районного архіву документами Чугуївської районної державної адміністрації Харківської області та її структурними підрозділами, районної, сільських, селищних рад, Чугуївського об'єднаного управління Пенсійного фонду України Харківської області, Чугуївського управління Державної казначейської служби України Харківської області, Чугуївського міськрайонного управління юстиції Харківської області, Управління Держгеокадастру в Чугуївському районі Харківської області та іншими.

Багато цікавої та корисної інформації можна дізнатись під час знайомства з архівними документами, які пам'ятають...

Олена САВІНОВА,
начальник архівного відділу ЧРДА